

ÅRSREDOVISNING 2023

Västra Mälardalens
Överförmyndarnämnd

INNEHÅLL

Händelser	1
Väsentliga händelser.....	1
Ekonomisk uppföljning	2
Driftredovisning	2
Arboga kommun.....	2
Hallstahammars kommun	2
Kungsörs kommun.....	2
Köpings kommun.....	3
Surahammars kommun.....	3
Verksamhetsfakta	4
Viktiga förhållanden och förväntad utveckling	4
Måluppföljning	6
Verksamhetsperspektivet.....	6
Medarbetarperspektivet	8
Ekonomiperspektivet.....	9
Prioriterade områden	9
Väsentliga risker och internkontroll	10
Riskhantering.....	10
Internkontroll.....	11

Händelser

Väsentliga händelser

- Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd är en kommunal tillsynsmyndighet. Nämndens uppdrag är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden har också i uppdrag att utreda behovet av ställföreträdare. Utöver det ska nämnden rekrytera och utbilda ställföreträdare. Nämnden har fullföljt samtliga uppdrag inom verksamhetsområdet.
- Överförmyndarnämnden har fokuserat på att följa verksamhetsplan 2023 och i den satta mål, kvalitetsfaktorer och indikatorer. Inom verksamhets- och medarbetarperspektivet har nämnden arbetat med samtliga mål. Inom ekonomiperspektivet har målet om att hålla tilldelad budgetram hållits.
- Målet gällande årsräkningar har varit att samtliga i tid och kompletta sådana skulle vara färdiggranskade senast 30 juni 2023. Av 572 årsräkningar som kommit in i tid var det per det fastställda datumet 65 som inte granskats än.
- Målet gällande yttrande/ansökan/avskrivning i ärenden avseende godmanskap/förvaltarskap har varit 84 arbetsdagar. Den genomsnittliga handläggningstiden har varit 60 arbetsdagar.

Övriga händelser under året

- Verksamheten har i enlighet med samverkansavtal genomfört utbildningar och stöd för Överförmyndarnämnden i Eskilstuna och Strängnäs.
- Nämnden har under 2022 flyttat till mer ändamålsenliga lokaler och arbetat med att genomföra anpassningar enligt gällande föreskrifter.
- Överförmyndarnämnden har genomfört kontroller av samtliga förordnade ställföreträdare och vidtagit åtgärder i de fall det varit aktuellt.
- I syfte att ge god service och ett bra bemötande har nämnden genomfört en översyn avseende tillgänglighet. Översynen har visat en högre tillgänglighet hos verksamheten än kringliggande överförmyndare och en hög svarsfrekvens avseende samtal. Den har även visat en låg andel synpunkter i frågan. I syfte att utvecklas ytterligare har verksamheten arbetat kring tillgänglighet för ställföreträdare.

Ekonomisk uppföljning

Driftredovisning

Verksamhet (Tkr)	Budget	Samverkan	Redovisat	Avvikelse	Redovisat föreg. år	Avvikelse föreg. år
Överförmyndarnämnd	217		170	47	165	31
Överförmyndarkansli	7 495	95	6 389	1 201	5 874	1 338
Arvoden ställföreträdare	4 201		3 130	1 071	3 697	503
Summa	11 913	95	9 689	2 319	9 736	1 872

Kommentarer

Budgetöverskott: +2 319 tkr

Arboga kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget	Faktisk kostnad arvode	Samverkan	Redovisat	Avvikelse
Överförmyndarnämnd 19 %	41			32	9
Överförmyndarkansli 19 %	1 424		18	1 214	228
Arvoden ställföreträdare	416	515			
Summa	1 881	515	18	1 246	237

Hallstahammars kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget	Faktisk kostnad arvode	Samverkan	Redovisat	Avvikelse
Överförmyndarnämnd 21 %	46			36	10
Överförmyndarkansli 21 %	1 574		20	1 342	252
Arvoden ställföreträdare	1 395	649			
Summa	3 015	649	20	1 378	262

Kungsörs kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget	Faktisk kostnad arvode	Samverkan	Redovisat	Avvikelse
Överförmyndarnämnd 12 %	26			20	6
Överförmyndarkansli 12 %	900		12	767	145
Arvoden ställföreträdare	360	289			
Summa	1 286	289	12	787	151

Köpings kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget	Faktisk kostnad arvode	Samverkan	Redovisat	Avvikelse
Överförmyndarnämnd 35 %	76			60	16
Överförmyndarkansli 35 %	2 623		33	2 236	420
Arvoden ställföreträdare	1 394	1 279			
Summa	4 093	1 279	33	2 296	436

Surahammars kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget	Faktisk kostnad arvode	Samverkan	Redovisat	Avvikelse
Överförmyndarnämnd 13 %	28			22	6
Överförmyndarkansli 13 %	974		12	830	156
Arvoden ställföreträdare	636	398			
Summa	1 638	398	12	852	162

Verksamhetsfakta

Verksamhet	Totalt	Arboga	Hallstahammar	Kungsör	Köping	Surahammar
Antal ärenden	1 100	205	235	139	394	127
Godmanskap	657	118	149	100	229	61
Förvaltarskap	76	15	18	4	31	8
Godmanskap/Förvaltarskap	20	6	5	2	4	3
Förmynderskap	334	65	62	30	123	54
Ensamkommande barn	13	1	1	3	7	1

Viktiga förhållanden och förväntad utveckling

Val 2022 och situationen i världen

Allmänna val på nationell, regional och lokal nivå till riksdag respektive regionfullmäktige och kommunfullmäktige har hållits 2022. Valresultat kan ha påverkan på bland annat frågor rörande migration. Konflikter och maktskiften i världen kan också påverka migrationsfrågor. I början av 2022 har konflikt uppstått i Ukraina, en konflikt som har fortsatt. Händelser i omvärlden kan komma att föranleda en ökning av antal ensamkommande barn i Sverige. Antalet ärenden rörande ensamkommande barn har däremot inte ökat i någon större omfattning under 2023. Nämnden behöver trots det fortsatt beakta det som sker i omvärlden.

Ekonomi

Ökade kostnader, en större ökning av prisbasbeloppet, ökning av reseavdraget och krav på effektiviseringar medför ändrade ekonomiska förutsättningar. Nämnden behöver därför fortsatt hushålla med tilldelade resurser för att hålla en ekonomi i balans.

Översyn av regelverket om gode män och förvaltare

Utredningen kring översyn av regelverket om gode män och förvaltare har redovisats 2021. Frågor som har behandlats är bland annat hur rekryteringen av kompetenta ställföreträdare kan underlättas och i vilka särskilda fall som det bör kunna utses professionella ställföreträdare, hur ställföreträdare kan få ett bättre och mer professionellt stöd under pågående uppdrag samt om och hur det kan upprättas ett nationellt ställföreträdarregister. I slutet av 2023 har det bland annat från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) kommit förslag om att införa delar av de förslag som lämnats. Verksamheten följer den fortsatta utvecklingen av översynen och kan komma att påverkas av lämnade förslag.

Digitalisering

Digitaliseringen är ett globalt fenomen och påverkar i stort sett alla delar av vårt samhälle. Det medför stora möjligheter, men också risker. Digitalisering kommer att vara en viktig fråga för att behålla och höja kvaliteten samt servicen i verksamheten. Den kommer också att vara en viktig fråga för att öka kostnadseffektiviteten och nå framgång i arbetet med nämndens mål. Likaså ökar samhällets förväntningar på att leverera enkla och smidiga lösningar. Nämnden har arbetat med digitalisering under 2023 och kommer fortsatt arbeta för att använda samt implementera digitala tjänster.

Rekrytering av ställföreträdare

Det förekommer i vissa fall svårigheter att rekrytera ställföreträdare. Svårigheten kan handla om allt från att en huvudman har en stor förmögenhet till att en huvudman har en psykisk sjukdom eller missbruksproblem. Uppdraget som ställföreträdare präglas av ett betydande mått av ideell verksamhet. Det är ett frivilligt uppdrag och inte fråga om en anställning. Det har också inverkan i svårigheten att rekrytera ställföreträdare, bland annat eftersom gemene man i många fall saknar kunskap i hur vissa typer av huvudmän ska bemötas. Av betydelse i sammanhanget är även verksamhetens tillsynsroll över ställföreträdarna och dess skyldighet att rekrytera ställföreträdare. Det finns per definition en intressekonflikt inbyggd i att verksamheten rekryterar den som verksamheten sedan ska granska. Ju svårare det är att rekrytera desto större problem blir det här förhållandet, då en handläggare kan ha svårt att leverera kritik om hen är rädd för att ställföreträdaren vill avsluta sitt uppdrag. Den redan befintliga intressekonflikten förstärks när det blir svårare att rekrytera ställföreträdare. Nämnden har arbetat aktivt och kontinuerligt för att hitta villiga ställföreträdare. I vissa typer av ärenden har det funnits svårigheter att rekrytera ställföreträdare, vilket i enskilda ärenden föranlett längre handläggningstider. Nämnden behöver även framöver fortsätta arbeta för att lösa rekryteringsbehovet av ställföreträdare.

Samverkan

Nämnden ansvarar för överförmyndarverksamheten i fem kommuner. Det medför möjligheter men också utmaningar. Verksamheten kommer i kontakt med olika aktörer både internt och externt inom varje kommun. För att kunna utöka samarbetet och skapa kommunikationskanaler samverkar verksamheten med olika aktörer. Samverkan har skett med flera aktörer under 2023. Nämnden behöver även fortsättningsvis beakta att hålla en balans mellan samverkan med aktörer både internt och externt inom respektive kommun och övrig verksamhet.

Måluppföljning

Verksamhetsperspektivet

MÅL: Kommunens verksamheter erbjuder största möjliga kvalitet för givna resurser

Viktiga kvalitetsfaktorer och indikatorer

Viktig kvalitetsfaktor: Rättssäkerhet

Indikatorer	Mål 2023	Uppföljning	Kommentar
Utbildningar medarbetare	2 per år och egen kunskapsutveckling genom kompetenstimme	●	Utbildning i Arvskiten, FSÖ, Förmynderskap, Förvaltarskap Godmanskap, Granskning av redovisningshandlingar och Omprövning av förvaltarskap
Arbetsrutinsmöten	16 per år och efterföljning av att bestämda rutiner följs	●	Utmynnat i enhetligare processer och rättstillämpning
Arbetsrutiner	2 nya/uppdateringar per år	●	<i>Handbok internt:</i> Processer Handbok Sekreteress
Ärendeuppföljningar	4 gånger per år	●	Genomförts 4
Utbildning nya ställföreträdare och befintliga ställföreträdare som är i behov av utbildning	Samtliga ställföreträdare där det är aktuellt	●	54 personer som genomgått och klarat av utbildningen

Viktig kvalitetsfaktor: Effektivitet

Indikatorer	Mål 2023	Uppföljning	Kommentar
Digitalisering	Arbeta för att införa ett ärendesystem med digitala tjänster	●	Budgetförslag 2024
Samverkan	1 samverkansmöte per samverkanskommun och år	●	Samverkan med Ekonomiskt bistånd Köping, Individ- och familjeomsorgen Surahammar, Sparbanken Västra Mälardalen, Köping, Arboga och Kungsör, Vård- och omsorg Köping samt Äldreomsorgen Hallstahammar
Rekrytering ställföreträdare	Rekrytera 30 nya ställföreträdare	●	54 nya ställföreträdare
Samtliga i tid inkomna och kompletta årsräkningar	Senast 30 juni 2023	●	Av 572 årsräkningar som kommit in i tid var det per det fastställda datumet 65 som inte granskats än
Yttrande/ansökan/avskrivning i ärenden avseende godmanskap/förvaltare	Inom 84 arbetsdagar	●	Genomsnittlig handläggningstid: 60 arbetsdagar

Viktig kvalitetsfaktor: God service och ett bra bemötande

Indikatorer	Mål 2023	Uppföljning	Kommentar
Tillgänglighet för ställföreträdare	Arbeta med tillgänglighet för ställföreträdare	●	Översyn tillgänglighet genomförts

Medarbetarperspektivet

MÅL: Vi har engagerade medarbetare som trivs och utvecklas och ett gott ledarskap

Viktiga kvalitetsfaktorer och indikatorer

Viktig kvalitetsfaktor: Medarbetarskap

Indikatorer	Mål 2023	Uppföljning	Kommentar
Utveckling	Medarbetare deltar på 2 utbildningar per år och egen kunskapsutveckling genom kompetenstimme	●	Se Verksamhetsperspektivet
Delaktighet	Medarbetare är delaktiga i verksamhetens utveckling och har ett aktivt medarbetarskap. Medarbetaransvar också för att upprätthålla en bra arbetsmiljö	●	Deltagande genom Mål och vision, Verksamhetsplan och Handlingsplan arbetsmiljö Ansvarsområden för respektive medarbetare

Viktig kvalitetsfaktor: Ledarskap

Indikatorer	Mål 2023	Uppföljning	Kommentar
Närvarande ledarskap	Att närmaste chef är tillgänglig	●	Strategiskt och operativt närvararskap
Delaktighet	Att medarbetare är delaktiga i verksamhetens utveckling	●	Deltagande genom Mål och vision, Verksamhetsplan och Handlingsplan arbetsmiljö Ansvarsområden för respektive medarbetare

Viktig kvalitetsfaktor: Kommunikation

Indikatorer	Mål 2023	Uppföljning	Kommentar
Dialog	Att verksamhetens parter informerar och för en god samt öppen dialog med varandra		Informationskanaler: Personalmöten Arbetsrutinmöten Handläggartäffar

Ekonomiperspektivet

MÅL: Vi har god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans

Viktiga kvalitetsfaktorer och indikatorer

Viktig kvalitetsfaktor: Tilldelad budgetram hålls

Indikatorer	Utfall 2022	Mål	Utfall 2023	Kommentar
Budgetavvikelse (Tkr)	1 872	0	2 319	

Prioriterade områden

Digitalisering

Digitalisering kommer att vara en viktig fråga för att behålla och höja kvaliteten samt servicen i verksamheten. Den kommer också att vara en viktig fråga för att öka kostnadseffektiviteten och nå framgång i arbetet med nämndens mål. Likaså ökar samhällets förväntningar på att leverera enkla och smidiga lösningar. Nämnden har arbetat med digitalisering under 2023.

Rättssäkerhet och effektivitet

Verksamhetens grunduppdrag är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. I grunduppdraget ingår också att utreda behovet av ställföreträdare samt rekrytera och utbilda ställföreträdare. Det är av stor vikt att verksamheten arbetar med rättssäkerhet och effektivitet. Det för att enskilda inte ska missgynnas ekonomiskt och rättsligt. Nämndens har uppnått samt arbetat med flertalet mål inom områdena rättssäkerhet och effektivitet.

Målet är uppnått

Väsentliga risker och internkontroll

Riskhantering

Risk	Orsak	Påverkan	Hantering av risk
Utebliven digitalisering	Saknas ärendesystem med digitala tjänster	Svårigheter att upprätta förväntad kvalité och service. Även svårigheter att förbättra kostnadseffektivitet och nå framgång i arbetet med nämndens mål	Arbeta för att införa ett ärendesystem med digitala tjänster
Rekrytering ställföreträdare	Saknas villiga ställföreträdare	Enskilda individer drabbas ekonomiskt och rättsligt	Genomföra insatser för att rekrytera fler ställföreträdare
God service och ett bra bemötande	Upplevelse av att det inte ges god service och ett bra bemötande	Upplevelsen av minskad tillgänglighet	Översyn av tillgänglighet och kommunikationskanaler

Internkontroll

Internkontrollplan

Granskningsområden

Uppföljning, avvikelser och åtgärder

Granskningsområde	Kontrollmoment	Kontroll Genomförd	Avvikelse	Åtgärds-status	Kommentarer till avvikelse/ åtgärdsstatus	Fungerar Kontroll-metoden
Befintliga ställföreträdare	Kontroll om befintliga ställföreträdares lämplighet kontrolleras mot Polisen och Kronofogden	Ja	Nej	Klar	Kontroller av samtliga förordnade ställföreträdare Åtgärder vidtagits i de fall det varit aktuellt	Ja
Delgivning	Kontroll om handlingar delges	Ja	Ja	Klar	Delgivning skett i samtliga ärenden, förutom i ett ärende	Ja
Bevakning	Kontroll att bevakning i ärendesystem sker	Ja	Ja	Klar	Alla medarbetare använder inte ärendesystemet för bevakning utan använder också andra system	Delvis
Delegationsbeslut	Kontroll att beslut tas i enlighet med delegationsordning	Ja	Nej	Klar	Ingen avvikelse	Ja
Omprövning av förvaltarskap	Kontroll att omprövning av förvaltarskap sker inom utsatt tid	Ja	Ja	Klar	Omprövning genomförts inom utsatt tid, förutom i två ärenden där tiden var 64 respektive 68 arbetsdagar	Ja